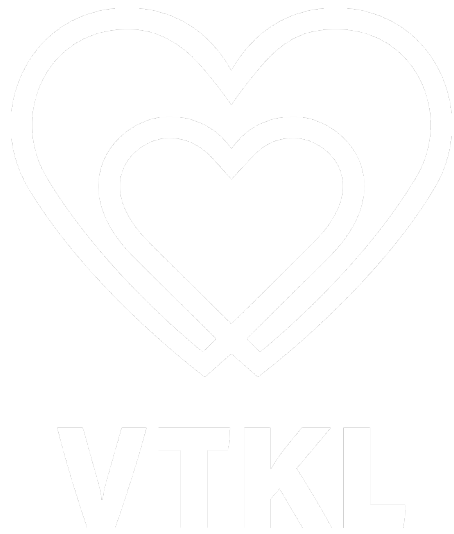

Vanhustyön keskusliitto

- on maan laajin valtakunnallinen vanhuusalan järjestö. Liitto toteuttaa vanhuuspoliittista vaikuttamista ja noin 320 jäsenyhteisöjen edunvalvontaa ikääntyneiden ihmisten hyvinvoinnin, toimintakykyisyyden ja turvallisuuden edistämiseksi. Liitto on perustettu 1949.

Epäiletkö
nettihuijausta?
Kysy nämä
kysymykset!

- 1. Mitä minulta halutaan?
- Jos vastaus on joku näistä, pysähdy ja harkitse uudemman kerran:
 - - salasana
 - - henkilötunnus
 - - pankkitunnukset
 - - luottokortin numero
 - - tuntemattomalta tulleen linkin avaaminen
 - - rahaa.

Tiedätkö,
kenen kanssa
olen
tekemisissä eli
kuka
vastapuolella
on?

Jos kyseessä on sähköposti, tarkista alkajaisiksi lähettäjän sähköpostiosoite. Vie sormi tai tietokoneella hiiren cursori lähettäjän nimen päälle.

Poliisi, pankki tai muu virallinen tahok ei koskaan kysy salasanoja, tunnuksia tai korttinumeroita puhelimitse.

Verkkokauppa ei ole luotettava, ellet löydä sen yhteystietoja tai toimivaa asiakaspalvelua.

Nettirakas ei aina ole huijari – mutta mahdollista se on.

Älä luota lähettäjään, jos lupaus tai tarjous kuulostaa liian hyvältä ollakseen totta.

Halutaanko,
että toimin
nopeasti?

Jos sinua uhataan tai kiristetään,
kyseessä voi olla tietojen kalastelu.

"Enää 3 jäljellä" -tyylinen laskenta voi
olla vedätystä.

Sijoitushuijaus

-yleensä ulkomaan suuntanumeroista tulevia puheluja +044 +881 +882 ym.

-soittaja puhuu englantia tai huonoa suomea

-hyvin kohtelias, taitava ja manipuloiva

- saa luottamuksen heräämään

-tarjoaa tuottavia ja riskittömiä sijoituksia

-aluksi pieniä, jos asiakas lähtee mukaan ehdotellaan suurempia summia

➤ Sinulle lupailaan nopeita
tuottoja turvallisilla
sijoituksilla.

➤ Tarjous on voimassa vain
vähän aikaa.

➤ Sinuun otetaan
pyytämättä
yhteyttä, usein
toistuvasti.

➤ Tarjous on vain
sinulle, ja sinua
pyydetään olemaan
jakamatta sitä.

VTKL

Sijoittaminen tehdään helpoksi

- *huijari näyttää käyriä, miten sijoitukset tuottavat*
- *hän voi ehdottaa, että tietokoneelle asennetaan sovellus jossa sijoitukset on helppo tehdä*
- *tällöin huijari voi saada jopa uhrin tietokoneen haltuunsa ja voi hallinnoida jopa pankkitiliä*

Huijarit ovat häikäilemättömiä

- yhteydenpito jatkuu ja kun kaikki rahat on sijoitettu kehotetaan ottamaan lainaa
- jos asiakas haluaa kotiuttaa voittoja, tarvitaan kuluihin rahaa, voittoja ei kuitenkaan tule
- viimein asiakas herää todellisuuteen ja huomaa tulleen huijatuksi
- monesti liian myöhään
- todellisuudessa mitään sijoitustoimintaa ei ole lainkaan, kaikki on puhdasta huijausta

MITÄ VOIT TEHDÄ?

- **Pyydä aina puolueetonta neuvoa** ennen kuin teet sijoituksia tai muuten luovutat rahaa.
- **Torju sijoitustarjoukset** ennestään tuntemattomilta tahoilta.
- **Suhtaudu varauksella tarjouksiin, joissa luvataan** turvallinen sijoitus sekä varmat ja suuret tuotot.
- **Jos olet aiemmin joutunut huijatuksi, varo tulevia huijauksia.** Huijarit voivat yrittää uudestaan ja myydä tietosi muille huijareille.
- **Ota yhteyttä poliisiin** jos olet epävarma.

Huijarit kuriin

- älä edes vastaa ulkomaannumeroista tuleviin puheluihin, ellei joku tuttava ole soittamassa*
- älä koskaan lähde puhelimitse tuleviin sijoitustarjouksiin*
- älä koskaan anna asentaa tietokoneellesi mitään lisäohjelmia*
- jos olet joutunut tällaisen huijauksen kohteeksi tee rikosilmoitus poliisille*
- ole yhteydessä pankkiisi*
- poista tietokoneelta lisäohjelmat ja vaihda salasanat*

VTKL

Yllättävät arpajaisvoitot ja perinnöt

Sähköpostiin tai puhelimeen tulee viesti:

- olet saanut testamentin kaukaiselta sukulaiselta
- olet voittanut arpajaisissa
- olet saanut voiton jossakin rahapelissä

Rahasumma jonka olet saamassa on suuri!

VTKL

Yllättävät arpajaisvoitot ja perinnöt

Kohta olet rikas, MUTTA

rahat voidaan tilittää vasta kun olet maksanut summan siirtoon tarvittavat viranomaismaksut ja muut kulut, vain esim. 2 % tulevasta määrästä

Sähköpostissasi on tilinumero johon maksun voi kätevästi tehdä, ja suuri summa rahaa tulee tilillesi parissa päivässä.

Tämä on täyttä huijausta – viestin lähettäjä haluaa vain rahasi. **Älä tee tilisiirtoa!**

Jos viestissä on linkki, jota käsketään klikkaamaan, **älä klikkaa sitä!**

Huijauspuhelut tekniseltä tuelta

Puhelu tulee yleensä suomalaisesta numerosta. Soittaja kertoo olevansa esim. Microsoftin teknisestä tuesta.

Hän sanoo, että tietokoneessasi on tietoturvan tai ohjelmiston lisenssi-ongelmia. Sinun on asennettava hänen antamastaan linkistä ohjelma, jolla hän voi ottaa etäyhteyden koneeseen ja korjata asian.

Soittajan tavoitteena on päästä käsiksi henkilökohtaisiin tietoihisi tai tietokoneeseen.

Älä asenna mitään puhelussa tai viesteissä pyydettyjä ohjelmia tietokoneellesi.

Etäkäyttöohjelman ja pankkitunnusten avulla on pystytty siirtämään rahaa pankkitileiltä tai pääsemään käsiksi uhrin muihin tietoihin.

VTKL

Kun huomaat tullesi huijatuksi

Toimi heti, kun huomaat tullesi huijatuksi.

Älä suotta häpeile – et ole ainoa. Huijaus voi osua kenen tahansa kohdalle, kokeneemmankin.

Jos olet menettänyt rahaa, ilmoita heti pankille ja luottokorttiyhtiölle.

Tee rikosilmoitus poliisille.

Jos olet asentanut tietokoneellesi lisäohjelmia, poista ne. Voit tarvita ammattilaisen apua, jotta kaikki ohjelmat poistuvat.

Vaihda sivuston tai sovelluksen käyttäjätunnus, jos olet antanut käyttäjätunnuksen huijarille.

VTKL

Vältä huijaukset

**ÄLÄ KERRO VERKKOPANKIN
TAI MAKSUKORTIN TUNNUKSIA
KENELLEKÄÄN**

– ei vaikka kysyjä kertoisi olevansa poliisi.

Älä päästä tuntematonta ihmistä sisälle kotiisi.

Pankki tai poliisi ei koskaan tiedustele pankkitietojasi, tunnuslukuja tai luottokorttitietojasi esimerkiksi puhelimitse.

Pankki ei myöskään koskaan lähetä kirjautumislinkkejä sähköpostissa. Pankin palveluihin kirjaudutaan aina erikseen.

Huolehdi tietokoneen päivitykset ja virustorjunta ovat ajantasalla. Ohjelmat on hyvä laittaa päivittymään automaattisesti.

Älä asenna mitään puhelussa tai viesteissä pyydettyjä ohjelmia tietokoneellesi.

Tarkista aina saamasi laskun aiheellisuus. Saatat saada valelaskuja tuotteista, joita et ole tilannut ja joita ei edes toimiteta sinulle.

VTKL

Poliisi kotiovella

Jos koti-ovellesi tulee poliisiksi esittäytyvä henkilö, älä avaa ovea ennen kuin olet varma, että kyseessä on oikea poliisi.

- virkapukuisen poliisin voi tunnistaa virkapuvusta ja heitä on aina kaksi; pyydä silti nähtäväksi virkamerkki (henkilökortti)
- oikea siviilipukuinen poliisi esittää virkamerkin oma-aloitteisesti; kysy silti nimeä ja poliisiasemaa

Jos epäilet tulijan aitoutta:

- pyydä tulemaan oven rakoon niin että voit ottaa kuvan hänen kasvoistaan
 - ▶ oikea poliisi ei loukkaannu tällaisista tarkistuksista
- soita poliisi-asemalle tai hätäkeskukseen ja varmista asia sieltä

Vältä huijaukset

Käytä tervettä järkeä: Jos tarjous on liian hyvä ollakseen totta, se harvoin on totta.

Lue saamasi viesti huolellisesti äläkä kiirehdi.

Puhelimesta kysy ja kysy, kunnes saat ymmärrettäviä vastauksia. Jos et saa, lopeta puhelu. Voit myös pyytää tarjouksen kirjallisena.

Mieti:

- miksi juuri sinuun otettiin yhteyttä?
- mitä tässä oikeastaan halutaan?
- mitä riskejä otat klikkaamalla linkkejä tai tarttumalla tarjoukseen?

Älä koskaan vastaa tarjoukseen heti, vaikka sinua hoputetaan. Keskustele asiasta ensin läheisesi tai ystäväsi kanssa.

NETTIKAUPPAHUIJAUKSET

Netistä saa usein hyviä tarjouksia,
mutta varo huijauksia.

Nettikauppa

Verkkokaupoista ostaminen on kätevää, mutta näkemättä tuotetta, et voi olla varma, mitä saat.

Kotimaiset, tunnetut yritykset toimivat luotettavasti ja kauppoja koskee kuluttajansuojalaki.

Jos ostat ennestään tuntemattomalta yritykseltä, hae ensin googlen kautta kokemuksia yrityksestä hakusanoina *"kokemuksia"* ja *yrittäjän nimi*.

Pyydä lasku, jos mahdollista. Tällöin voit tarkistaa tuotteen ennen kuin maksat.

Luottokortilla maksaessa on parempi mahdollisuus saada rahat takaisin, jos tulee ongelmia.

Luotettavat verkkokaupat käyttävät maksutapana myös maksunvälittäjiä, kuten Klarna ja PayPal. Jos jotain on vialla, saat rahasi takaisin.

Nettikauppa

Kun olet ostamassa tuotetta yrityksen verkkokaupasta, tarkista:

- Löytyykö yritykselle selkeät yhteystiedot: nimi, osoite, puhelinnumero, sähköposti?
- Mitkä ovat toimitusehdot: miten ja milloin tuote toimitetaan, miten palautus tapahtuu?
- Mitä tuote sisältää ja mitä se maksaa toimitus- ja lähetyskuluineen?
- Millainen takuu tuotteella on?
- Onko kyseessä kertatilaus vai sitoudutko kestopilaukseen?
- Miten tilauksen voi lopettaa?
- Miten maksu tapahtuu ja millä ehdoilla?

Nettikauppa

Kun olet ostamassa tuotetta netistä yksityiseltä (esim. tori.fi, facebook tai huuto.net), huomioi:

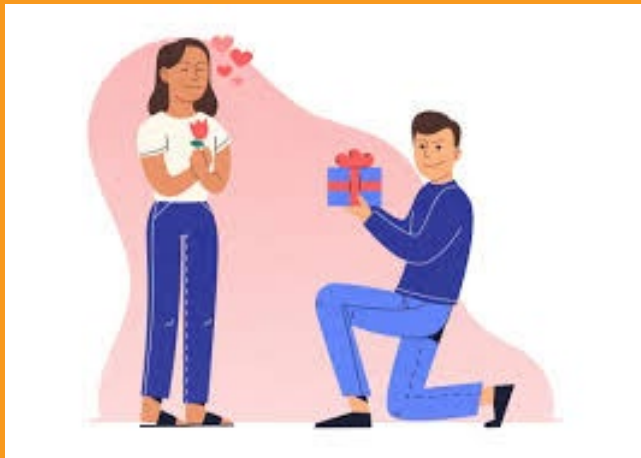
- Jos et itse pääse näkemään ja tutkimaan tuotetta, se ei välttämättä ole annettujen tietojen mukainen.
- Kuluttajansuojalakia ei sovelleta yksityisten väliseen kauppaan, vaan kauppalakia. Riidat pitää ratkaista käräjäoikeudessa, jossa oikeudenkäyntikulut ovat helposti tuhansia euroja. Jos häviää jutun, joutuu maksamaan myös vastapuolen kulut.
- Myyjä voi olla myös huijari, jota et tavoita enää myöhemmin.

- Varo suuria lupauksia – jos tarjous kuulostaa liian hyvältä ollakseen totta, se luultavasti on.
- Mainos, jonka mukaan voitit juuri jonkin palkinnon? Älä klikkaa, voit voittaa korkeintaan haittaohjelmia.
- Jos tilaamasi tuote ei saavu perille, ota yhteyttä myyjään. Jos myyjä ei vastaa, ota yhteyttä pankkiisi.

Tee petosyrityksestä aina ilmoitus poliisille, vaikket olisikaan joutunut sen uhriksi.

Huijareita on kaikkialla

Deittihuijaukset

MIHIN HUIJAUS PERUSTUU?

Huijari teeskentelee olevansa kiinnostunut romanttisesta suhteesta.

Deittihuijaukset tapahtuvat yleensä seuranhakupalveluissa, mutta yhteydenotot voivat tapahtua myös somessa tai sähköpostitse.

Hiljattain netissä tapaamasi henkilö kertoo olevansa hyvin kiinnostunut ja haluaa yhteystietosi.

Viestit ovat usein huonosti kirjoitettuja ja epämääräisiä.

Henkilön profiili ei täsmää siihen, mitä hän kertoo itsestään.

Sinulta voidaan pyytää intiimejä valokuvia tai videoita.

Romanssi- huijaukset

Netissä eri seuranhakupalstoille on profiloitunut suuri määrä huijareita jopa järjestäytyntä rikollisuutta.

- *seuraa haluava voi olla ulkomaalainen upseeri, lääkäri, yritysjohtaja tms.*
- *aluksi viestitellään niitä näitä*
- *Ovat hyvin taitavia manipuloimaan uhreja*
- *pikkuhiljaa muuttuu romanttiseksi*
- *voi pyytää intiimejä kuvia*
- *luottamus lisääntyy ja kumppani haluaa tavata*
- *erilaisilla tekosyillä ei kuitenkaan pääse Suomeen*
- *voi olla sairaalassa ja tarvitse rahaa sairaalamaksuihin ym.*
- *rahantarve jatkuu, tulee uusia esteitä tapaamiselle*

Häikäilemättömiä hyväksikäyttäjiä

- kumppani on jopa jo matkalla Suomeen, mutta rajalta ei pääse läpi, kun ei ole rahaa riittävästi

- rahan pyynnöt jatkuvat niin pitkään kuin toinen osallinen vain rahaa lähettää

- jos kieltäytyy lähettämästä rahaa, huijari voi kiristää tai vetäytyy viestittelystä kokonaan

Pidä järki mukana

-seuranhakupalstoilta löytyneille ei koskaan pidä lähettää rahaa

- viestittelijä jota et ole edes tavannut ei halua rakkautta vaan rahaa

- tällaisilla huijareilla on aina useita uhreja

- jos rahaa on lähetetty on syytä tehdä poliisille rikosilmoitus

- rahojen takaisin saanti on vaikeaa

Valppautta seuranhaku palstoilla

- *huijareita on myös hyvämaineisilla sivuilla*
- *harkitse tarkoin mitä kerrot itsestäsi*
- *etene rauhallisesti ja esitä kysymyksiä*
- *tarkista onko henkilön profiilissa olevia tietoja ja valokuvia käytetty muualla*
- *älä jaa arkaluonteisia tietoja tai kuvia itsestäsi: - niillä on helppo kiristää*
- *älä koskaan lähetä rahaa tai korttitietojasi eikä henkilötietojasi kenellekään*
- *jos suostut tapaamisiin kerro ystävillesi mihin olet menossa*

➤ **Harkitse tarkasti** kuinka paljon henkilökohtaista tietoa jaat somessa ja seuranhakupalveluissa.

➤ **Huomioi aina riskit.** Huijareita on myös hyvämaineisilla sivustoilla.

➤ **Etene rauhallisesti** ja esitä kysymyksiä.

➤ **Tarkista** onko henkilön valokuvia tai profiilissa olevia tietoja käytetty muualla.

➤ **Ole valppaana** mikäli näet paljon kirjoitusvirheitä, epä johdonmukaisuuksia, tai tekosyitä, kuten "kamera ei toimi".

➤ **Älä jaa arkaluonteista tietoa tai aineistoa**, jota voitaisiin käyttää kiristystarkoituksessa.

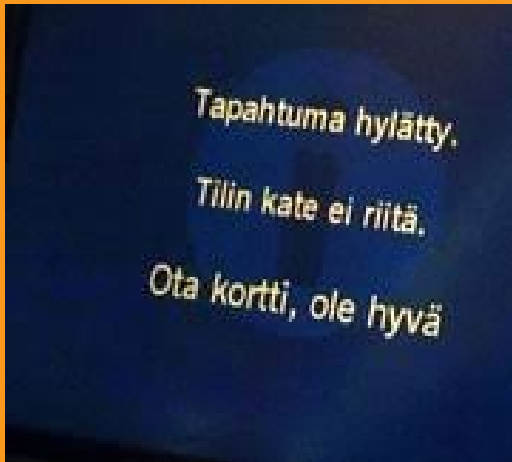
➤ Jos suostut tapaamiseen, **kerro perheellesi ja ystäville**si mihin olet menossa.

➤ **Kieltädy rahapyynnöistä.** Älä milloinkaan lähetä rahaa, korttitietoja tai kopioita henkilötodistuksista tai muista asiakirjoista.

➤ **Vältä etukäteismaksuja.**

➤ **Älä avusta varojen siirrossa henkilöltä toiselle.** Rahanpesu on rikos.

Jos olet uhri

- *älä pelkää nolostumista – et ole ainoa*
- *lopeta kaikki yhteydenpito*
- *jos mahdollista säilytä kaikki viestit*
- *tee poliisille rikosilmoitus*
- *raportoi huijarista sivustolle jossa tapasitte*
- *jos olet antanut pankkitietojasi, ota yhteys pankkiisi*

VTKL

Puhelinmyynti

KORJAUSNEUVONTA

Puhelinmyynti

Puhelinmyyjä soittaa:

Hän kertoo sinulle ilouutisen, että voit nyt saada jokin tuotteen lahjaksi tai vain nimelliseen hintaan.

Aluksi ei mainita lainkaan, että tuotteen saanti edellyttää tilausta.

Hyväksyessäsi tämän tarjouksen tulet sitoutuneeksi jatkuvaan tilaukseen, jossa tuotteiden hinnat ovat huomattavasti kalliimmat kuin ensimmäisellä kerralla.

VTKL

Harkitse ja ole tarkkana

Ennen tarjouksen hyväksymistä:

- Muista tarkistaa onko kyseessä määräaikainen vai kestopilaus.
- Mikä tuotteen hinta on nyt ja mikä se on jatkossa? Voit pyytää toistamaan, jos et heti saanut siitä kunnolla käsitystä.
- Tuleeko kerrotun hinnan päälle esim. toimitus- tai postituskuluja?
- Vertaile tuotteen hintaa muihin vastaaviin tuotteisiin.
- Harkitse tarkoin tarvitsetko myytävää tuotetta.
- Voi myös pyytää myyjää soittamaan toisena päivänä, jotta olet ehtinyt harkita ja etsiä tietoa tuotteesta tai muista vastaavista.

Peruutusoikeus

Puhelinmyyntiä valvovien yhdistysten eettisten sääntöjen mukaan myyjän on ilmoitettava nimensä ja tuotava selkeästi esille, että kyse on myynnistä.

Puhelinmyyntiä koskee samat säännökset kuin kotimyyntiä: mahdollisen kaupan voi perua syytä ilmoittamatta 14 vrk:n aikana.

Aika alkaa siitä kun on saanut tuotteen haltuunsa, tuote pitää palauttaa lähettäjälle ja ilmoittaa kirjallisesti, että kauppa on peruutettu

Jos asiakkaalle ei ole annettu tietoja peruutusmahdollisuudesta, tai sitä koskevista ehdoista, voi peruutusaika olla jopa 12 kk.

Epäasiallinen ja painostava myynti

Muista:

- sinun ei tarvitse ostaa mitään
- sulje puhelin, jos puhelinmyynti on painostavaa tai epäasiallista
- ärsyttävälle puhelinmyyjälle ei tarvitse olla edes kohtelias

Jos myyntipuhelu on epäasiallinen, asiasta voi tehdä kantelun kuluttaja-asiamiehelle.

Kirjoita muistiin puhelinmyyjän nimi, hänen edustamansa yrityksen nimi, myytävän tuotteen nimike sekä puhelun ajankohta.

Kuluttajaneuvonta 029 505 3050
(ma–ke 9–15, to–pe 9–12)

Puhelinmyynnin rajoituspalvelut

Suomen Asiakkuusmarkkinointiliitto ry:n ylläpitämä Robinson-palvelu www.asml.fi puh. 0600 13404 ma-pe klo 8-18.

Puhelun hinta 0,39 €/min + pvm, ei muuta maksua. Voimassa 3 vuotta.

Esto koskee vain niitä yrityksiä, jotka ovat ko. palvelun tarjoajan jäseniä. Se ei myöskään estä niiden yritysten soittoja, joiden palveluita käytät, ja joille olet sallinut markkinoinnin.

Milloin 112

- jos sinulla on älypuhelin, lataa puhelimeesi
112 – Suomi sovellus.

- hätäkeskukselle kuuluvat,

- ensihoidon

- pelastuslaitoksen

- poliisin

tehtävät aina kiireellisissä tapauksissa

- aina sellaisissa tapauksissa, kun tarvitaan
viranomaista paikan päälle

- hätäkeskus välittää tehtäviä myös
sosiaaliviranomaisille

VTKL

Soitto häätäkeskukseen

- soittaessasi hätäkeskukseen, soita puhelimeesi ladatun 112-sovelluksen kautta
- voi toki soittaa näppäilemällä puhelimeen 112
- hätäkeskukseen voi soittaa myös lukitulla puhelimella
- myös puhelimella josta puuttuu sim-kortti voi soittaa hätäkeskukseen
- ainoa edellytys on että puhelimen akussa on riittävästi virtaa - huolehdi aina siitä

Soita rohkeasti

- hätäkeskukseen soittamista ei tarvitse pelätä eikä pyytää anteeksi
 - avuntarvitsijan on hyvä soittaa hätäkeskukseen itse, jos mahdollista
 - jos avuntarvitsija ei pysty itse soittaa, soita aina potilaan vierestä, jos suinkin mahdollista
1. Kerro missä olet: paikkakunta ja osoite
 2. Kerro mitä on tapahtunut
 3. Vastaa sinulle esitettyihin kysymyksiin
 4. Toimi hätäkeskuksen antamien ohjeiden mukaan
 5. Älä lopeta puhelua ennen kuin saat luvan

Ei kuulu
häätäkeskukseen

- tiedustelut tai kyselyt, esim. sähkökatkot, liikenneneruuhkat
- puhelinnumeroiden kysely, huomaa numerotiedustelu on 118
- 112 - sovelluksen lisälehdellä on useita päivystysnumeroita joista voi tiedustella eri asioita kiireettömissä tapauksissa
- päivystysapu 116 117
- kuitenkin: - jos et tiedä onko asia kiireellinen ja voiko soittaa häätäkeskukseen, niin soita.

Vanhustyön keskusliitto

CENTRALFÖRBUNDET FÖR DE GAMLAS VÄL RY

Kiitos!

Arto Erkkilä

Kotiturva-asiantuntija